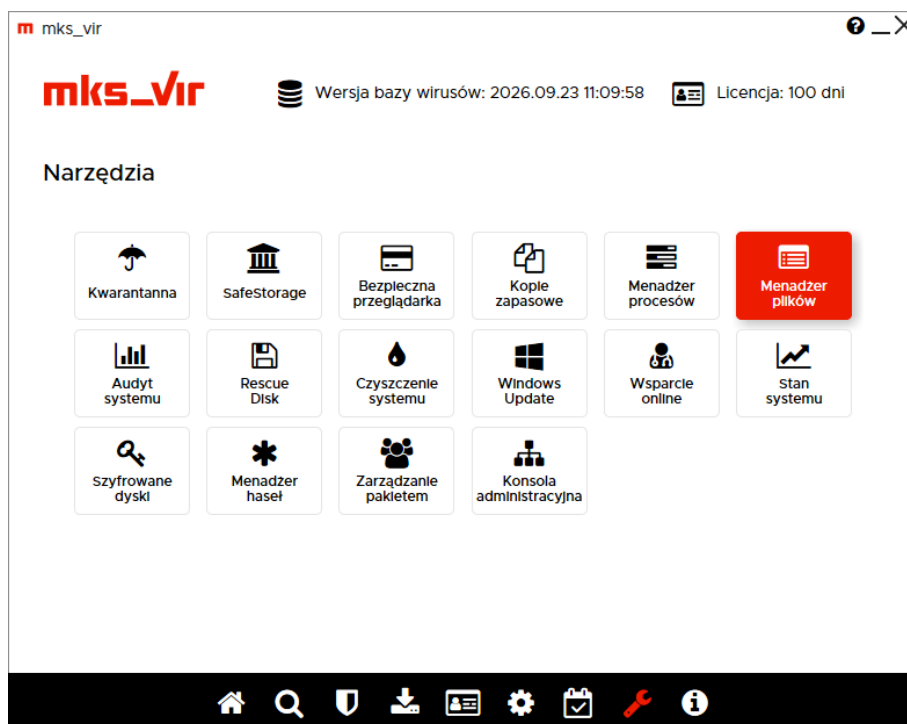

mks_vir – korzystanie z menadżera plików *mks_vir explorer*

mks_vir explorer to dwupanelowy menedżer plików dla systemów Windows, obsługiwany przede wszystkim z klawiatury. Układ jest klasyczny: dwa panele obok siebie, klawisze funkcyjne F3–F8, zaznaczanie Insertem, wiersz poleceń pod panelami. Zasada jego działania i obsługi jest zbliżona do historycznego już *Norton Commander* dla systemów DOS oraz współcześnie istniejących *Total Commander* dla systemów Windows czy *Midnight Commander* dla systemów Linux.

Dostęp do menadżera plików *mks_vir explorer* w programie **mks_vir** jest poprzez sekcję „Narzędzia → Menadżer plików” w głównym oknie:

Układ okna

Okno dzieli się na dwa niezależne panele. Aktywny panel jest wyróżniony kolorem, a wszystkie polecenia dotyczą właśnie jego – drugi panel pełni najczęściej rolę celu operacji kopiowania i przenoszenia. Panele przełącza się klawiszem Tab.

Nad każdym panelem znajduje się lista dysków z przyciskami katalogu nadrzędnego i głównego, dopasowania szerokości kolumn oraz obsługi ulubionych. Pod nią pasek ścieżki, następnie lista plików z kolumnami nazwy, typu, rozmiaru, daty i atrybutów. Na dole panelu pasek stanu podaje liczbę pozycji zaznaczonych, łączną liczbę plików i katalogów oraz aktualny sposób sortowania.

Pod panelami biegnie wiersz poleceń, a pod nim opcjonalny pasek klawiszy funkcyjnych. Oba można wyłączyć w ustawieniach; wyłączenie paska nie wyłącza samych klawiszy.

Poruszanie się po katalogach

Kursor przesuwają strzałki, PageUp i PageDown, Home i End. Klawisz Enter wchodzi do katalogu pod kursorem, uruchamia plik albo otwiera archiwum. Do katalogu nadrzędnego wraca Backspace, Ctrl+PgUp lub pozycja [...] na początku listy.

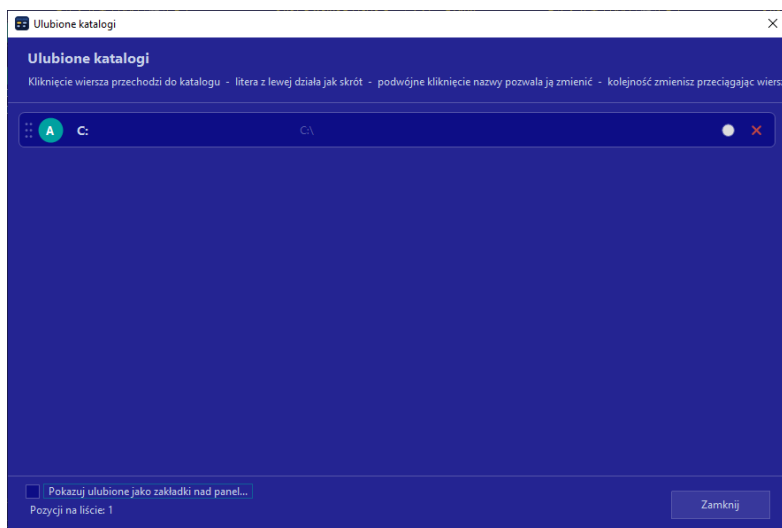
Kliknięcie myszą – lewym czy prawym przyciskiem – przenosi wyłącznie kursor i nie zmienia zaznaczenia. Jest to zamierzone: zaznaczenie jest w tym programie osobnym stanem i przypadkowe trafienie w listę nie może skasować pracy z kilkuset plikami. Ctrl i Shift z kliknięciem zachowują się jak w systemie Windows.

Dyski i zasoby sieciowe

- Alt+F1 i Alt+F2 otwierają listę dysków dla lewego i prawego panelu; lista odświeża się po włożeniu i wyjęciu nośnika
- przy dysku sieciowym lista pokazuje ścieżkę UNC, na którą prowadzi litera, a nie etykietę woluminu
- zamapowane dyski, które nie zostały jeszcze podłączone w tej sesji, też są widoczne; wejście na taki dysk odtwarza połączenie – w razie potrzeby z pytaniem o hasło
- Ctrl+P pozwala wpisać ścieżkę wprost, także dłuższą niż 260 znaków
- pozycja „Ścieżka sieciowa” na liście dysków przyjmuje adres UNC w postaci \\serwer\udział; podanie samej nazwy serwera pokazuje listę jego udziałów
- program pamięta ostatni katalog na każdym dysku z osobna, więc powrót na dysk wraca tam, gdzie się skończyło
- textttCtrl+U zamienia panele miejscami, Ctrl+L otwiera w drugim panelu ten sam katalog co w aktywnym

Ulubione katalogi

Ulubione to lista katalogów, do których wraca się najczęściej. Bieżący katalog dodaje `Ctrl+Shift+D`, listę otwiera `Ctrl+D`. Każdy wpis ma literę skrótu, własną etykietę i przypisany kolor, a kolejność zmienia się przeciąganiem wiersza.

Ulubione można też pokazać jako pasek zakładek nad każdym panelem – przełącznik jest na dole okna ulubionych oraz w ustawieniach. Kliknięcie zakładki przełącza katalog tylko w tym panelu, środkowy przycisk myszy otwiera go w drugim.

Szybkie szukanie i filtr

Wpisywanie liter przy widocznym wierszu poleceń trafia do wiersza poleceń; przy ukrytym działa jak szybkie szukanie po nazwie.

Osobną funkcją jest szybki filtr: przytrzymanie klawisza `Alt` i pisanie zawęża panel do pozycji zawierających wpisany ciąg. Nad listą pojawia się pasek z treścią filtra i licznikiem trafień. Dalej można pisać już bez `Alt`, klawisz `Backspace` kasuje ostatni znak, klawisz `Esc` wyłącza filtrowanie. Znaki `*` i `?` przełączają filtr w tryb maski. Operacje działają wyłącznie na pozycjach widocznych po filtrowaniu.

Reguły widoku katalogu – plik .66

Katalogowi można narzucić własny wygląd listy. Wystarczy utworzyć w nim plik o nazwie `.66` o budowie zbliżonej do pliku `ini`: nazwa sekcji w nawiasach kwadratowych, pod nią wpisy, po jednym w wierszu:

```
[top]
*.fsl
[hide]
*.h
*.cpp
[order]
date-
```

[top] – pozycje pasujące do masek stoją na początku swojej grupy: katalogi na początku katalogów, pliki na początku plików

[hide] – pozycje pasujące do masek znikają z panelu; chowanie dotyczy wyłącznie widoku: pliki leżą na dysku bez zmian, kopiowanie katalogu zabiera je razem z resztą, a pytanie o nadpisanie pojawia się dla nich normalnie, żeby je zobaczyć, trzeba zmienić albo przenieść plik .66

[order] – sortowanie narzucone po wejściu do katalogu; przyjmowane wartości to name, type, size i date, każda ze znakiem + (rosnąco) albo - (malejąco); katalogi zostają na górze i są sortowane tą samą regułą

Zaznaczanie pozycji

Zaznaczenie jest niezależne od położenia kursora. Buduje się je klawiaturą, a operacje z następnego rozdziału dotyczą wszystkich pozycji zaznaczonych — a gdy nic nie jest zaznaczone, pozycji pod kursorem.

- Insert albo Spacja – zaznacza pozycję i przechodzi do następnej
- +, -, * – zaznaczenie, odznaczenie i odwrócenie zaznaczenia według maski, na przykład *.zip;*.7z
- Ctrl+A – zaznaczenie wszystkiego
- Shift ze strzałkami – zaznaczenie ciągłego zakresu
- Shift+F2 – porównanie obu paneli i zaznaczenie różnic; porównywana jest zawartość plików liczona sumą CRC32, a nie data ich modyfikacji, więc wynik jest wiarygodny także dla plików rozpakowanych z archiwum

Operacje na plikach

Kopiowanie i przenoszenie proponują jako cel katalog drugiego panelu; propozycję można zmienić w oknie dialogowym. Wszystkie długotrwałe operacje idą w osobnym wątku, z paskiem postępu liczonym w bajtach, przyciskiem anulowania i przyciskiem „Wykonaj w tle”. Operacja odesłana w tło zwalnia okno główne, a jej stan pokazuje kafelek nad panelami.

- F5 – kopiowanie; wewnątrz archiwum rozpakowanie zaznaczonych pozycji
- Shift+F5 – kopia w tym samym katalogu, pod nową nazwą
- F6 – przeniesienie albo zmiana nazwy, zależnie od podanego celu
- Shift+F6 – zmiana nazwy bezpośrednio na liście, z zaznaczoną częścią przed rozszerzeniem
- F7 – nowy katalog
- F8 albo Del – usunięcie do Kosza lub trwale, zależnie od ustawień; Shift+Del zawsze usuwa trwale

- Ctrl+Shift+A – zmiana atrybutów i znaczników czasu
- Ctrl+C, Ctrl+X, Ctrl+V – schowek systemowy; pliki skopiowane w Eksploratorze wkleją się tutaj i odwrotnie

Przenoszenie w obrębie jednego dysku

Przeniesienie na ten sam dysk nie przepisuje danych – zmienia tylko wpis w katalogu, więc czas nie zależy od rozmiaru pliku. Katalog przeniesiony na nowe, nieistniejące jeszcze miejsce idzie w całości jedną operacją, niezależnie od tego, ile zawiera plików.

Gdy katalog docelowy o tej samej nazwie już istnieje, zawartość zlewa się z nim, tak samo jak przy kopiowaniu. Kto chce zagnieździć katalog w katalogu o tej samej nazwie, kończy wpisany cel ukośnikiem: B\C\ zamiast B\C.

Konflikt nazw

Gdy plik o danej nazwie już istnieje, program pokazuje okno z porównaniem: ścieżka, rozmiar i data pliku zastępowanego oraz źródłowego, ze strzałką kierunku. Do wyboru są *Zastąp*, *Zastąp wszystkie*, *Zastąp wszystkie starsze*, *Pomiń*, *Pomiń wszystkie*, *Zmień nazwę* i *Anuluj*. *Zastąp wszystkie starsze* nadpisuje tylko te pliki, dla których źródło ma nowszą datę modyfikacji. Pytanie można wyłączyć w ustawieniach.

Gdy coś się nie uda

Operacja nie przerywa się na pierwszym błędzie. Pozycje, których nie udało się przetworzyć, trafiają na listę pokazywaną po zakończeniu w oknie podglądu – razem z nazwą kroku, który zawiódł, i kodem błędu systemu.

Podgląd i edycja

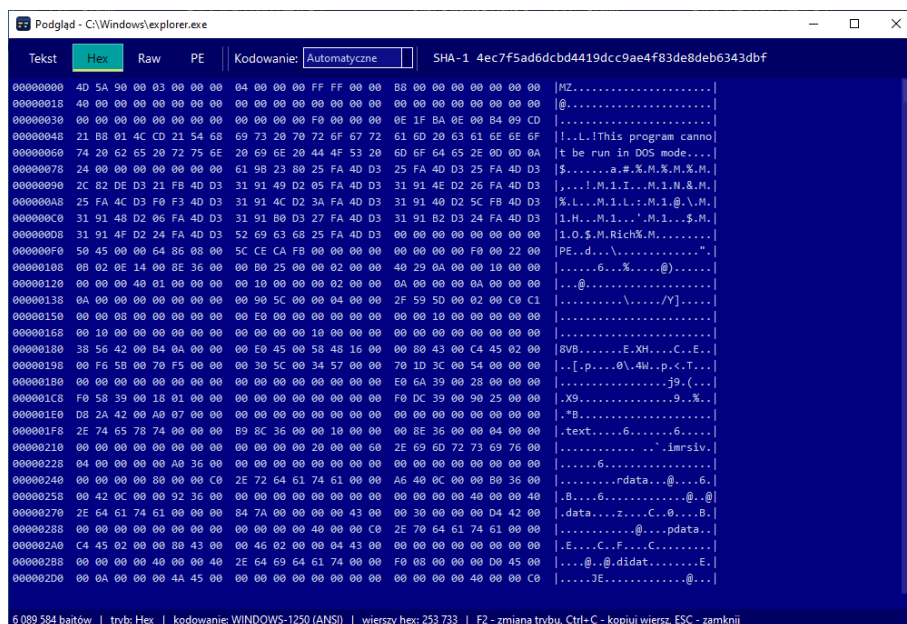
Klawisz F3 otwiera wbudowany podgląd. Plik nie jest wczytywany do pamięci, więc rozmiar nie ma znaczenia – podgląd działa tak samo na pliku o wielkości kilku kilobajtów i kilkudziesięciu gigabajtów. Okno nie jest modalne: panele pod spodem działają dalej, a F3 na kolejnym pliku otwiera następne okno obok, więc można porównywać pliki między oknami.

Dostępnych jest pięć trybów, przełączanych przyciskami na pasku:

- **Tekst** – z kolorowaniem składni dla języków C, C++, C#, Java, Kotlin, JavaScript i Python; końce linii LF, CR i CRLF są ujednolicane, a pasek stanu podaje wykryty rodzaj, liczbę wierszy i rozpoznane kodowanie; kodowanie można wymusić listą na pasku
- **HEX** (szesnastkowy) – liczba kolumn dobiera się do szerokości okna
- **RAW** (surowy) – cały plik znak po znaku, z podświetlonymi ciągami tekstowymi; bajty spoza zakresu ASCII pokazywane są jako kropki, żeby nie mylić przypadkowych znaków z prawdziwymi napisami
- **PE** – rozbiór pliku wykonywalnego na drzewo kategorii: nagłówki, sekcje, importy, eksporty, zasoby, informacje o wersji, dane podpisu i debugowania oraz imphash

- **Obraz** – rozpoznawanie po sygnaturze pliku, nie po rozszerzeniu; formaty spoza GDI+ (na przykład WebP) przez kodeki systemowe

Na pasku podglądu widoczne są skróty *SHA-1* i *SHA-256* liczone jednym przebiegiem po pliku – kliknięcie kopiuje skrót do schowka. **Ctrl+F** szuka w treści, także wzorcem szesnastkowym. Dowolny fragment można zaznaczyć myszą i skopiować **Ctrl+C**; podwójne kliknięcie zaznacza słowo.

Klawisz F4 otwiera plik w edytorze wskazanym w ustawieniach. Ctrl+Q liczy rozmiar katalogu na bieżąco – Esc przerywa liczenie.

Ctrl+F2 porównuje dwa pliki z pokazaniem różnic. Jeśli pliki mają identyczną zawartość, program informuje o tym jednym zdaniem zamiast otwierać okno z dwiema identycznymi kolumnami.

Archiwa

Archiwum otwiera się jak katalog – klawiszem **Enter**. Rodzaj rozpoznawany jest po sygnaturze pliku, a nie po rozszerzeniu, więc archiwum o nietypowej nazwie także się otworzy. Wejść można również do archiwum leżącego wewnątrz innego archiwum.

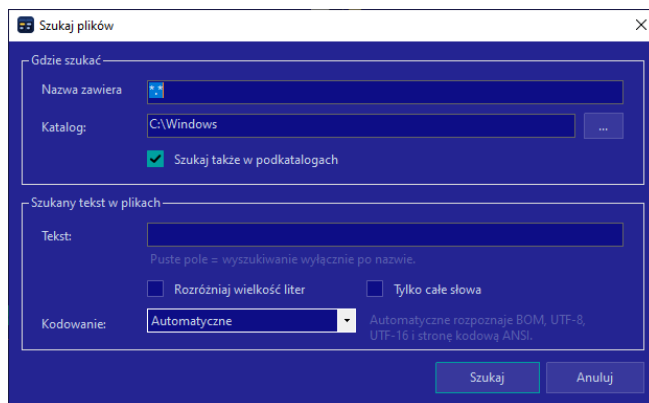
Własną obsługą objęty jest format *ZIP* wraz z odmianami opartymi na nim (*.jar*, *.apk* i pokrewne), z odczytem i zapisem oraz z hasłami w obu odmianach szyfrowania – ZipCrypto i WinZip AES. Jeśli obok programu znajduje się biblioteka *7z.dll*, dochodzi odczyt formatów *7Z*, *RAR*, *TAR* i kilkunastu innych; zapis pozostaje wtedy tylko dla formatu *ZIP*.

Klawisze F5 rozpakowuje zaznaczone pozycje do drugiego panelu. Klawisze F3 i F4 działają także wewnątrz archiwum – plik trafia do katalogu tymczasowego, a jeśli edytor zapisał zmiany, program zapyta o wgranie ich z powrotem. Hasła podane w trakcie sesji są pamiętane do zamknięcia programu; stałą listę haseł prowadzi się w ustawieniach, a zapisywane są w postaci zaszyfrowanej, powiązanej z kontem użytkownika.

Dokumenty i pakiety

Pliki pakietu MS Office od wersji 2007 są od środka zwykłym archiwum *ZIP*, starsze *DOC* i *XLS* to złożony plik *OLE*, a *MSI*, *MSU* i *APPX* to kontenery Windows. Dla 45 takich rozszerzeń – MS Office w obu pokoleniach, OpenDocument, *MSG*, pakiety i instalatory Windows, *EPUB*, *XPS*, *VSIX* – Enter uruchamia skojarzoną aplikację. Do wnętrza wchodzi **Ctrl+PgDn**, który od zawsze znaczy „otwórz plik jak katalog”.

Wyszukiwanie plików

Alt+F7 otwiera okno wyszukiwania. Tekst bez gwiazdki szuka fragmentu nazwy, więc wpisanie *raport* znajdzie także *raport_2026.txt*. Tekst z gwiazdką działa jak maska. Katalogi są pełnoprawnymi wynikami.

Drugie pole pozwala szukać tekstu w treści plików, z rozróżnianiem wielkości liter i dopasowaniem całych słów. Pliki czytane są blokami, więc zużycie pamięci nie zależy ani od ich wielkości, ani od liczby. Kodowanie rozpoznawane jest automatycznie: znacznik BOM, UTF-16 bez BOM, poprawność UTF-8, a na końcu strona kodowa ANSI.

Gdy nic nie zostanie znalezione, na środku okna pojawia się na dwie sekundy komunikat „*Nic nie znaleziono*” – znika też po **Esc**, po dowolnym klawiszu i po kliknięciu.

Wyniki trafiają na listę, z której można przejść do pliku. Przycisk „*Wstaw do panelu*” pokazuje wszystkie wyniki w aktywnym panelu – pliki z różnych katalogów widnieją wtedy jako ścieżki względne i zachowują się jak zwykłe pozycje: da się je zaznaczać, kopiować, przenosić i oglądać. Powrót do zwykłego widoku: **Esc**, **Backspace** lub pozycja [...].

Menu kontekstowe powłoki

Prawy przycisk myszy, **Shift+F10** albo klawisz menu pokazuje systemowe menu kontekstowe Windows, razem z pozycjami dodanymi przez inne programy – archiwizatory, systemy kontroli wersji, skanery. Menu dotyczy całego zaznaczenia, a po kliknięciu pozycji niezaznaczonej – tylko jej. Kliknięcie w puste miejsce panelu otwiera menu bieżącego katalogu. Przytrzymanie **Shift** przy otwieraniu pokazuje pozycje rozszerzone. Po wykonaniu polecenia oba panele są odświeżane.

Uprawnienia administratora

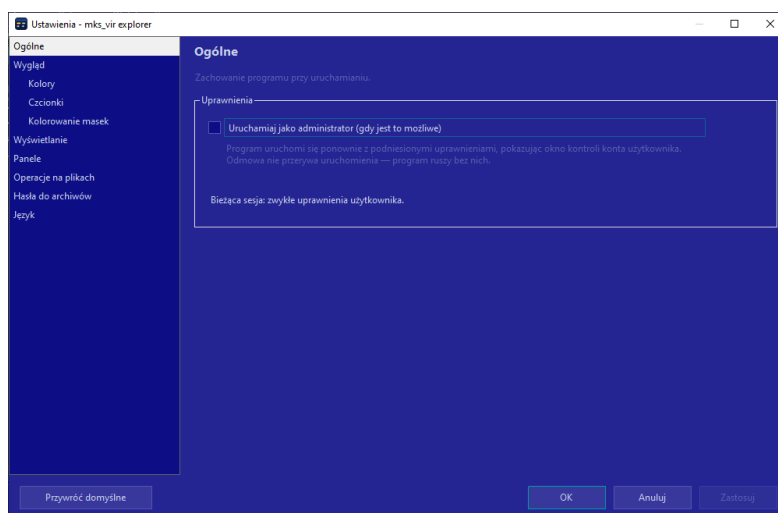
Program uruchamia się normalnie, bez pytania o podniesienie uprawnień. Jeśli w ustawieniach zaznaczyć uruchamianie jako administrator, program przy każdym starcie uruchomi się ponownie z podniesionymi uprawnieniami, pokazując okno kontroli konta użytkownika; odmowa nie przerywa pracy. Pasek tytułu dostaje wtedy znacznik [ADMIN].

Warto o dwóch skutkach ubocznych wiedzieć zawczasu. Litery dysków zamapowane poleceniem net use albo subst należą do sesji logowania, więc proces z podniesionymi uprawnieniami może ich nie widzieć jako podłączonych – wejście na taki dysk odtworzy połączenie we własnej sesji. Przeciąganie plików z Eksploratora do programu przestaje działać, bo system Windows izoluje procesy o różnych poziomach uprawnień.

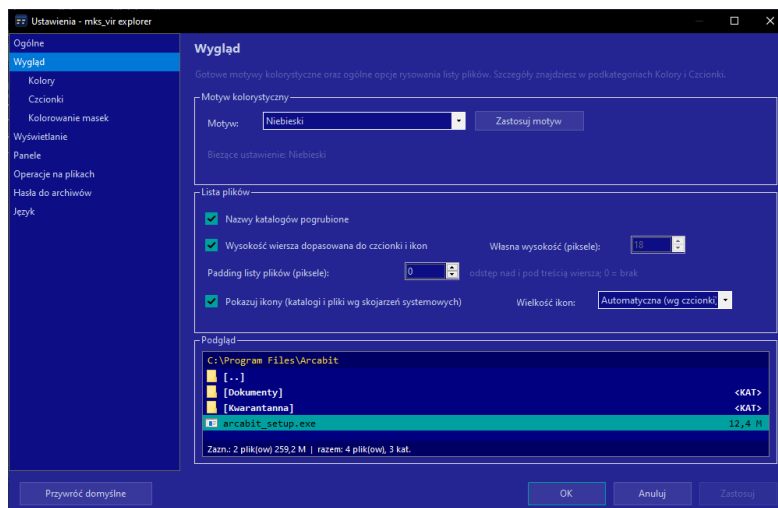
Ustawienia

Okno ustawień otwiera klawisz F9. Po lewej drzewo kategorii, po prawej wybrana strona, na dole OK, Anuluj, Zastosuj i Przywróć domyślne. „Zastosuj” nanosi zmiany na okno główne od razu, „Anuluj” cofa je do stanu sprzed otwarcia okna.

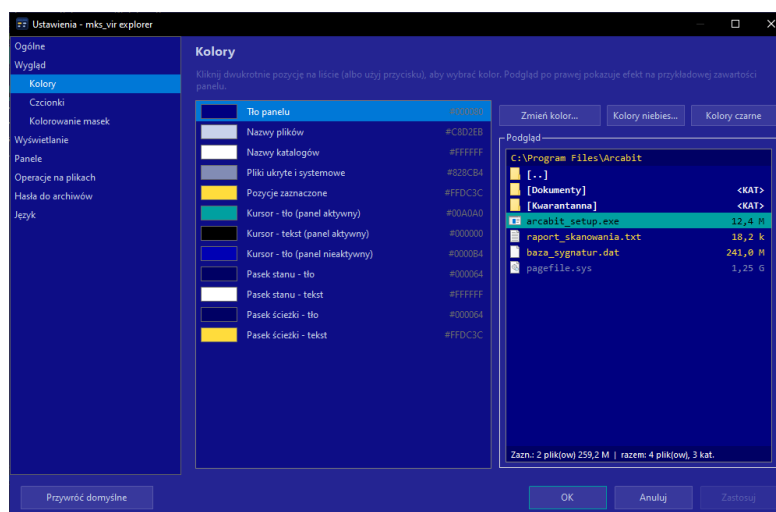
- **Ogólne** – uruchamianie jako administrator

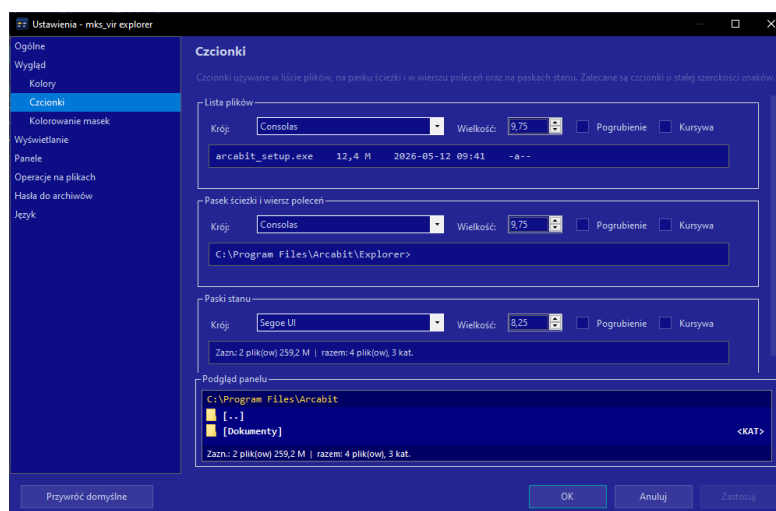
- **Wygląd** – wybór jednego z czterech motywów (niebieski, czarny, zielony, biały), pogrubianie nazw katalogów, wysokość wiersza listy oraz włączanie ikon i ich wielkość

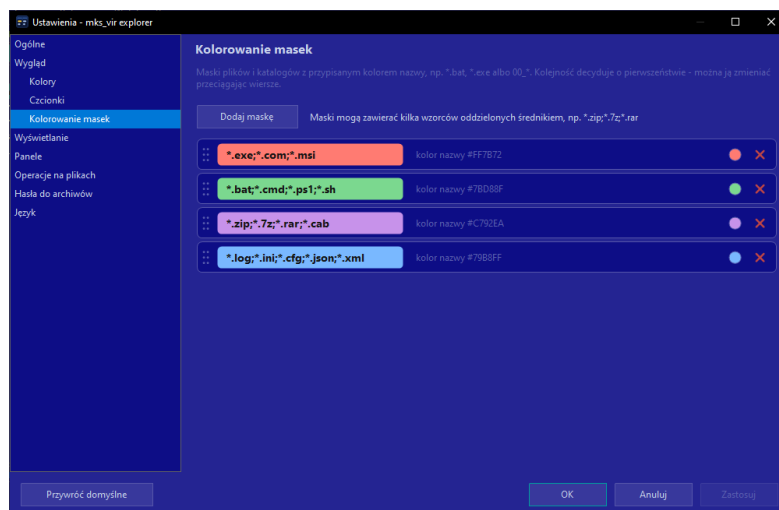
- **Wygląd → Kolory** – dwanaście osobnych kolorów interfejsu z próbkami i wartościami szesnastkowymi; przyciski wczytujące komplet kolorów z motywu

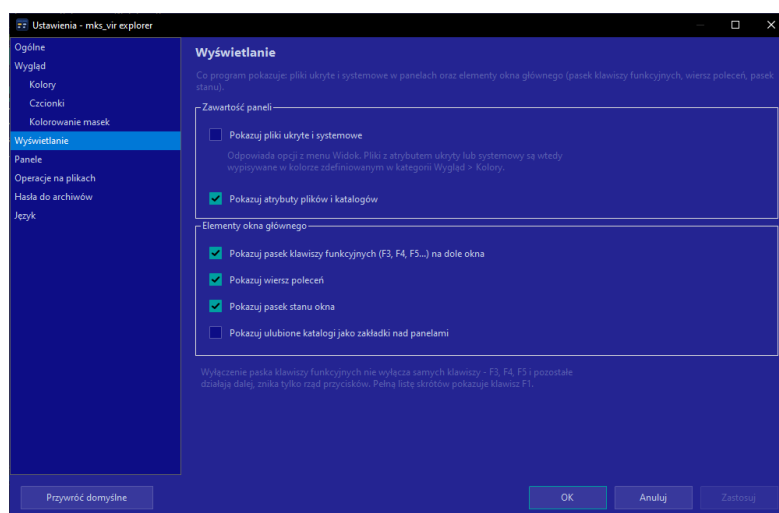
- **Wygląd → Czcionki** – osobno dla listy plików, paska ścieżki z wierszem poleceń i pasek stanu: krój, wielkość i styl, każdy z własnym podglądem

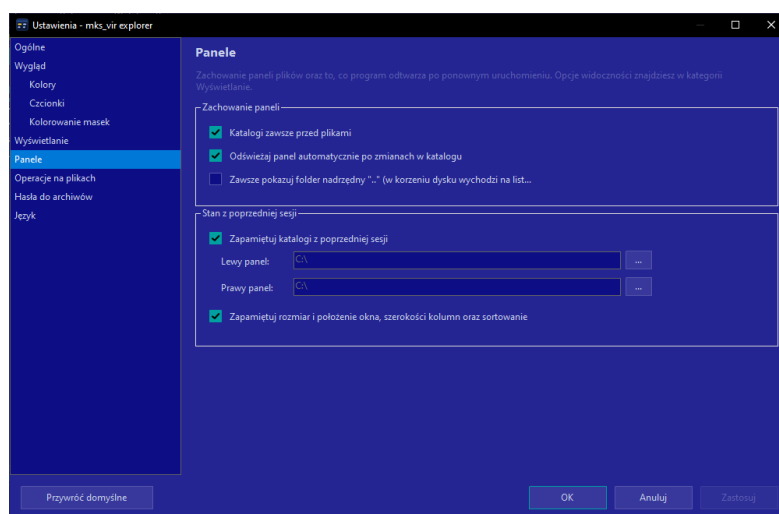
- **Wygląd → Kolorowanie masek** – reguły „maska → kolor nazwy”; maska może zawierać kilka wzorców po średniku i znaki * oraz ? w dowolnym miejscu; decyduje pierwsza pasująca reguła; kolor z maski ma pierwszeństwo przed kolorami motywu, ale ustępuje zaznaczeniu i kursorowi

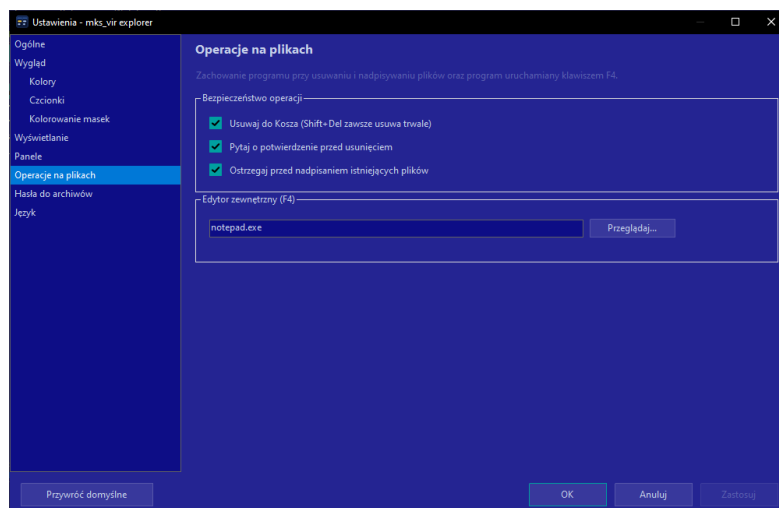
- **Wyświetlanie** – pliki ukryte i systemowe, pasek klawiszy funkcyjnych, wiersz poleceń, pasek stanu i pasek zakładek

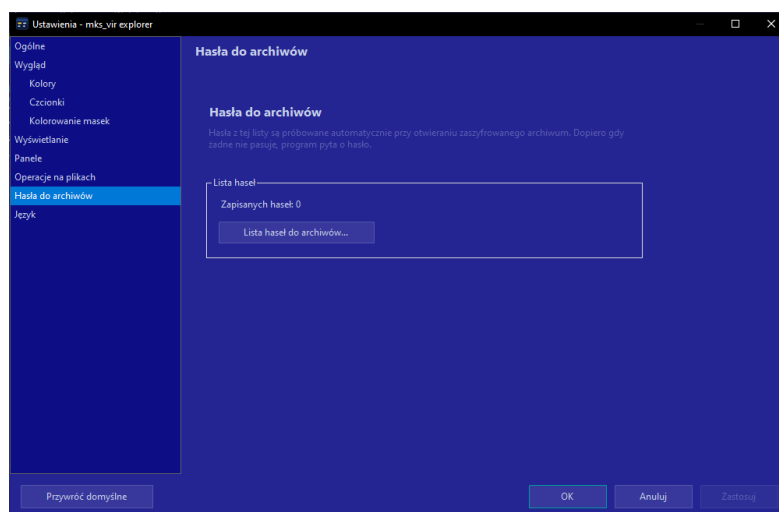
- **Panele** – katalogi przed plikami, automatyczne odświeżanie po zmianach w katalogu, katalogi startowe i odtwarzanie geometrii okn

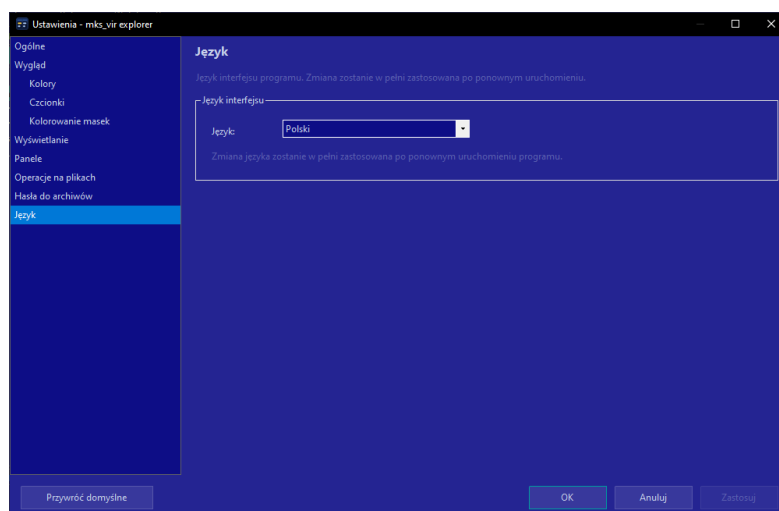
- **Operacje na plikach** – usuwanie do Kosza lub trwale, potwierdzenia usunięcia i nadpisanie, program uruchamiany klawiszem F4

- **Hasła do archiwów** – stała lista haseł próbowanych przy otwieraniu zaszyfrowanych archiwów

- **Język** – polski, angielski, niemiecki, hiszpański; zmiana zapisuje się od razu, ale pełne przełączenie napisów następuje po ponownym uruchomieniu programu

Skróty klawiszowe

Zestawienie wszystkich skrótów klawiszowych; klawisz F1 pokazuje tę samą listę w programie.

Nawigacja

Tab – przełączenie panelu
Enter – wejście do katalogu lub archiwum, uruchomienie pliku
Backspace, Ctrl+PgUp – katalog nadrzędny
Ctrl+PgDn – wejście do środka, także dokumentu lub pakietu
Ctrl+P – edycja ścieżki panelu
Alt+F1, Alt+F2 – lista dysków w lewym / prawym panelu
Ctrl+U – zamiana paneli miejscami
Ctrl+L – ten sam katalog w drugim panelu
Ctrl+D – lista ulubionych katalogów
Ctrl+Shift+D – dodanie bieżącego katalogu do ulubionych
Alt + znaki – szybki filtr panelu (Backspace kasuje znak, Esc wyłącza)
F2, Ctrl+R – odświeżenie panelu
Ctrl+F3...F6 – sortowanie: nazwa / typ / data / rozmiar

Zaznaczanie

Insert, Spacja – zaznaczenie pozycji
+, -, * – zaznacz / odznacz / odwróć zaznaczenie według maski
Ctrl+A – zaznaczenie wszystkiego
Shift + strzałki – zaznaczenie zakresu
Shift+F2 – porównanie katalogów, zaznaczenie różnic

Operacje

F5 – kopiowanie, rozpakowanie z archiwum
Shift+F5 – kopia pod nową nazwą
F6 – przeniesienie lub zmiana nazwy
Shift+F6 – zmiana nazwy na liście
F7 – nowy katalog
F8, Del – usunięcie (do Kosza lub trwale, wg ustawień)
Shift+Del – usunięcie trwale
Ctrl+Shift+A – zmiana atrybutów i znaczników czasu
Ctrl+C, Ctrl+X, Ctrl+V – schowek: kopiuj / wytnij / wklej
Shift+F4 – nowy plik albo edycja pliku o podanej nazwie

Podgląd i informacje

F3 – podgląd pliku (okno niemodalne, można otworzyć kilka)

F4 – edycja w wybranym edytorze

Ctrl+F2 – porównanie dwóch plików

Ctrl+Q – rozmiar katalogu (Esc przerywa)

Alt+Enter – właściwości pozycji

Alt+F7 – wyszukiwanie plików

Shift+F10, *klawisz menu* – systemowe menu kontekstowe

Wiersz poleceń i program

Ctrl+Enter – wstawienie nazwy spod kursora do wiersza poleceń

Ctrl+Shift+Enter – wstawienie pełnej ścieżki

Ctrl+E – przywołanie wcześniejszych poleceń

F1 – pomoc, lista skrótów

F9 – ustawienia

F10 – zakończenie programu